

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: KE-7S/59/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7020200175
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Ľudevít Fafaľák
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:7020200175.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Ľudevíta Fafaľáka a členov senátu JUDr. Pavla Doriča, PhD. a Mgr. Slavomíra Podhorského, v právnej veci žalobcu: A. B., miestom podnikania C. XX, XXX XX D., IČO: 17 243 734, právne zastúpeného JUDr. Zuzanou Kolárikovou, advokátkou, so sídlom Stará Prešovská 10, 040 01 Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, 040 01 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PO/BEZ/2020/2438 O-19/2020 zo dňa 24.01.2020, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e rozhodnutie žalovaného Národného inšpektorátu práce č. PO/BEZ/2020/2438 O-19/2020 zo dňa 24.1.2020, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa Inšpektorátu práce Košice č. 271/19/O zo dňa 18.11.2019 a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Administratívne konanie

1. Z predloženého administratívneho spisu žalovaného bolo správnym súdom zistené, že dňa 19.07.2019 o 12.05 hod. bola u žalobcu na pracovisku A. B., C. XX, XXX XX D., IČO: 17 243 734, predajný stánok Spišské trhy, Spišská Nová Ves vykonaná inšpekcia práce so zameraním na dodržiavanie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania v zmysle zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.).

2. Pri výkone inšpekcie bolo zistené, že A. E., nar. XX.XX.XXXX a F. G., nar. XX.XX.XXXX vykonával pre kontrovaný subjekt závislú prácu obsluhovaním zákazníkov na pracovisku A. B., C. XX, XXX XX D., IČO: 17 243 734, predajný stánok Spišské trhy, H. I. J., a to bez uzatvoreného pracovnoprávneho pomeru, či iného obdobného pracovnoprávneho vzťahu, bez prihlásenia do systému sociálnej poisťovne.

3. Na pracovisku kontrovaného subjektu boli spísané zápisnice s A. E. a F. G., a tiež so žalobcom A. B.. V zmysle zápisnice o podaní informácie A. E. do zápisnice vo vzťahu k dôvodom prítomnosti na pracovisku dňa 19.7.2019 uviedol nasledovné: „Môj známy, p. B., mi povedal, že chce ísť do H. I. J., má problémy s chrbticou, tak ma zavolať, aby som mu pomohol vyložiť tovar a večer naložiť. Včera sme vyložili tovar a p. B. zistil, že v jednom stánku boli ukradnuté veci, tak nás poprosil, že keď odíde, aby sme mu strážili stánok. Aj dnes sme vykladali. Nemám nič podpísané. Nie som za to platený“. F. G. v zápisnici o podaní informácie uviedol: „Len pomáham od včera 09.00 do 17.00. Dnes sme prišli o 9.00 hod. Vyložím a keď prídu zákazníci, podám im informácie. Ja kasu nepreberám. Keď príde kupec, poukazujem a zavolám šéfa p. B.. Prišli sme jeho autom. Nemám s ním nič podpísané, len mu pomáham.

Odmena, posedíme, guláš.“ Žalobca v zápisnici o podaní informácie uviedol: „Dvaja páni, G. a E. strážili stánok, kým som bol na obede a bol som si pichnúť inzulín. Len strážili. Sú to kamaráti, čo mi prišli vyložiť a strážili, keď ja odbehnem. Včera začal jarmok, sú tu od včera, nie sú tu celý deň. Mám problémy s chrbticou. Nie sú zamestnaní, prišli kamarátsky vypomôcť. Peniaze odo mňa neberú.“ Zápisnice boli vlastnoručne podpísané vypočutými osobami a prítomnými inšpektormi práce.

4. O výkone kontroly bol spísaný dňa 29.07.2019 Protokol o výsledku inšpekcie práce č.: IKO-282-38-2.4/P-A28-19 (ďalej len „Protokol“), v ktorom boli zdokumentované všetky zistenia inšpektorov práce.

5. V zmysle protokolu bolo kontrolovanému subjektu uložené opatrenie, v súlade s § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z.z.“), a bola mu uložená povinnosť odstrániť zistený nedostatok v lehote troch dní od prevzatia protokolu. Zároveň, s odkazom na § 14 ods. 2 zákona č. 125/2006 Z.z. bola kontrolovanému subjektu ako zamestnávateľovi uložená povinnosť prijať opatrenia na odstránenie zistených porušení predpisov a ich príčin a predložiť Inšpektorátu práce Košice písomnú informáciu o prijatých opatreniach na odstránenie zistených porušení predpisov ich príčin v lehote troch dní po uzavretí protokolu.

6. Protokol bol dňa 29.07.2019 prerokovaný so žalobcom, ktorý sa ku zisteným skutočnostiam a nedostatkom vyjadril, keď uviedol, že pri výkone inšpekcie práce boli zistené body, ktoré nesúhlasia so skutočnosťou. Poukázal na to, že nie je zamestnávateľom na základe skúseností s predajom kotlíkov a zamestnávateľom ani nikdy nebude. Upozornil na to, že je osoba ŤZP, jeho invalidita je 60 %. Nakoľko si jeho choroba vyžaduje pravidelné dávky inzulínu, tak sa musí viackrát denne z predajného stánku vzdialiť. Považuje za nemiestne, aby tieto činnosti vykonával na verejnosti, a preto tieto osoby s ním nemajú uzavretú pracovnú zmluvu a ani nikdy mať nebudú. Konštatoval, že dvaja kamaráti, ktorí mu poskytli nezištnú pomoc sa s ním zmluvne nedohodli. Protokol správny orgán prvého stupňa považoval za prerokovaný, a týmto uzavretý.

7. Listom zo dňa 24.09.2019, doručeným žalobcovi dňa 12.10.2019, bolo oznámené začatie správneho konania vo veci uloženia pokuty za zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z., za čo Inšpektorát práce Košice uloží pokutu od 2 000,- do 200 000,- Eur podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 Zákona o inšpekcii práce, a ak ide o zamestnávanie dvoch a viacerých osôb súčasne, najmenej v sume 5 000,- Eur. Správny orgán prvého stupňa zároveň v oznámení uviedol, že zistený nedostatok je uvedený v Protokole č.: IKO-282-38-2.4/P-A28-19 zo dňa 29.07.2019, ktorý bude spolu s prílohami podkladom pre správne konanie a pre vydanie rozhodnutia. S odkazom na § 33 zákona č. 71/1967 Zb. Správneho poriadku bol žalobca poučený o možnosti vyjadriť sa k podkladom pre vydanie rozhodnutia, spôsoboch zisťovania, ako aj o možnosti podať návrh na doplnenie, vrátane predloženia listinných dôkazov, v lehote siedmich dní od doručenia oznámenia. Ak sa účastník konania nevyjadrí, správny orgán bude vychádzať z uvedených podkladových materiálov.

8. Žalobca sa k začatiu konania vyjadril svojím vyjadrením zo dňa 21.10.2019, v ktorom uviedol, že s výsledkami protokolu nesúhlasí, namieta jeho nezákonnosť a nepravdivosť. Poukázal na nedostatočne a neobjektívne zistený skutkový stav ohľadom zistenia dôkazu závislej práce, nesplnenie si povinnosti inšpektora práce poučiť vypočúvané osoby o ich právach a povinnostiach, žiada nariadenie ústneho pojednávania na prejednanie veci. Žalobca zároveň vzniesol námietku zaujatosti voči inšpektorovi práce, ktorý vykonal predmetnú kontrolu. Záverom poukázal na to, že nebolo preukázané, že osoby vykonávali závislú prácu pre žalobcu.

9. Inšpektorát práce Košice (ďalej tiež ako „správny orgán prvého stupňa“) dňa 18.11.2019 vydal rozhodnutie č. 271/19/O (ďalej tiež ako „rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa“), ktorým bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 5.000,- Eur, s odkazom na § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z., podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, za to, že dňa 19.07.2019 o 12.05 hod. žalobca využíval závislú prácu fyzickej osoby, A. E. a F. G., ktorý pre neho vykonávali prácu na pracovisku: A. B., C. XX, XXX XX D., predajný stánok Spišské trhy, H. I. J., pričom s nimi nemal založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce.

10. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa vyplýva, že tento vychádzal z Protokolu.

11. Vo vzťahu k výške uloženej pokuty správny orgán prvého stupňa v rozhodnutí prihliadal na zistené skutočnosti, zohľadňujúc preventívne pôsobenie, otázku závažnosti zisteného porušenia a závažnosť dôsledkov, počet nelegálne zamestnávaných zamestnancov, či ide o opakovaný alebo ojedinelý nedostatok na strane kontrolovaného subjektu. Bolo prihliadnuté na to, že išlo o prvú inšpekciu práce vykonanú u žalobcu, ktorá bola zameraná na dodržiavanie ustanovení zákona č. 82/2005 Z.z.. Podľa správneho orgánu prvého stupňa už samotná existencia nedostatku zo strany žalobcu je dostatočným odôvodnením uloženia pokuty, keďže mal zo zákona povinnosť uložiť pokutu pri porušení zákazu nelegálneho zamestnávania. Uložil za zistený nedostatok pokutu vo výške 5.000,- Eur., t.j. v minimálnej sadzbe zákonom určeného rozpätia. Vzhľadom na okolnosti na strane kontrolovaného subjektu, veľkosť podniku, prvý zistený výskyt nedostatkov, porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania vo vzťahu k dvom osobám, správny orgán prvého stupňa ustálil, že pokuta v tejto výške bude postačujúca.

12. Voči tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal nepresné a nedostatočné zistenie skutkového stavu, nesprávne posúdenie stavu vecí, absenciu riadne vedeného výsluchu svedka a účastníka konania, nedodržanie zásad správneho konania, ako aj nedostatočné odôvodnenie samotného napadnutého rozhodnutia.

13. O podanom odvolaní rozhodol žalovaný rozhodnutím zo dňa 24.01.2020, pod č. PO/BEZ/2020/2438 O-19/2020 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie žalovaného“), ktorým bolo odvolanie žalobcu zamietnuté a bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu. Rozhodnutie bolo doručené žalobcovi dňa 06.02.2020.

14. Žalovaný dospel k záveru, že správny orgán prvého stupňa jednoznačne preukázal, že zo strany kontrolovaného subjektu došlo k porušeniu § 3 ods. 2, § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. a argumentácia žalobcu, nie je dôvodom na zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia, pričom účastník konania nepredložil žiadne také dôkazy, ktoré by mali podstatný vplyv na posúdenie veci.

15. Poukazujúc na § 1 ods. 1 Zákonníka práce žalovaný uviedol, že toto ustanovenie jednoznačne definuje znaky závislej práce, ktorých prítomnosť v konkrétnom právnom vzťahu jednoznačne identifikuje pracovnoprávny vzťah uzavretý podľa ustanovení Zákonníka práce a odlišuje ho tým od iných právnych vzťahov.

16. K odvolacím námietkam uviedol, že rozhodnutie vychádzalo z dostatočne zisteného skutkového stavu a následne zo správneho právneho posúdenia veci. Žalovaný sa opiera o protokol a obsah predložených zápisníc, spísaných počas výkonu kontroly inšpektormi práce s účastníkom konania a s dotknutými fyzickými osobami: A. E. a F. G.. Z predmetných zápisníc zhodne a jednoznačne podľa žalovaného vyplýva, že menované fyzické osoby vykonávali závislú prácu pre kontrolovaný subjekt. Činnosť, ktorú vykonávali, možno podľa žalovaného jednoznačne považovať za závislú prácu, naplňajúc znaky závislej práce v zmysle § 1 ods. 1 Zákonníka práce. Mal za to, že tieto dôkazy boli získané zákonným spôsobom, žalobca aj ďalšie fyzické osoby boli poučení o povinnosti poskytnúť inšpektorom informácie potrebné na výkon inšpekcie, vrátane poučenia o následkoch podania nepravdivých informácií, pričom tieto zápisnice boli oboma osoba vlastnoručne podpísané.

17. K námietke, že správny orgán nevykonal ústne pojednávanie správny orgán uviedol, že keďže dôkazy obstarané ešte v štádiu výkonu inšpekcie práce nevykazovali žiaden rozpor a na ich podklade bol skutkový stav zistený presne a určito, nebolo potrebné v rámci správneho konania podľa žalovaného nariaďovať ústne pojednávanie. V kontexte tohto žalovaného poukázal aj na rozhodovaciaj prax súdov (uznesenie Najvyššieho správneho súdu SR, sp. zn. 7Sžo/223/2015).

18. Vo vzťahu k námietkam k protokolu z vykonanej inšpekcie žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobca mohol voči tomuto protokolu podať správnu žalobu na príslušný správny súd, čo však ale neučinil. K námietke žalobcu ohľadom časového úseku nelegálneho zamestnávania žalovaný uviedol, že časový úsek nelegálneho zamestnávania jednoznačne vyplýva z vyhotoveného protokolu o vykonanej inšpekcii. V tejto súvislosti žalovaný zotrval na správnosti a zákonnosti vyhotoveného protokolu o vykonanej inšpekcii. Žalovaný zároveň uviedol, že žalobca vo svojom odvolaní uvádza

také skutočnosti, ktoré nijako nerozporujú skutkový stav, a preto má za to, že tieto argumenty nijako nespochybňujú zákonnosť vykonanej inšpekcie a vyhotoveného protokolu.

19. Vo vzťahu k namietanej výške pokuty žalovaný uviedol, že zo strany správneho orgánu prvého stupňa bola výška pokuty náležite zdôvodnená a s prihliadnutím na okolnosti prípadu pri akceptovaní zákonných kritérií táto bola aj primeraná a zákonná. Príslušné zákonné ustanovenia nedávajú správne orgánu možnosť využitia tzv. materiálneho korektívu a správny orgán tak musí vždy uložiť pokutu v zákonom rozmedzí.

II.

Správna žaloba

20. Včas podanou správnu žalobou vo veci správneho trestania sa žalobca domáha zrušenia rozhodnutia žalovaného č. PO/BEZ/2020/24385 O-19/2020 zo dňa 24.01.2020, ako aj rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Žalobca zároveň žiadal priznať proti žalovanému náhradu trov konania.

21. V žalobe žalobca namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovaného, jeho nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť a neurčitosť a pre nedostatok dôvodov. Poukázal na to, že skutkový stav nebol zistený dostatočne, konanie nebolo vedené objektívne a dôkazné prostriedky neboli získané zákonným spôsobom.

22. Žalobca tiež namieta nezákonnosť Protokolu č. IKO-282-38-2.4/P-A28-19 zo dňa 29.07.2019, pričom žalovaný túto skutočnosť neskúmal, nezisťoval, či má protokol všetky zákonné náležitosti v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 125/2006 Z.z., či je dostatočne určitý, zrozumiteľný. V protokole podľa jeho názoru absentuje čas trvania nelegálneho zamestnávania, je tam len uvedené, kedy došlo k zisteniu tejto skutočnosti. Namietal tiež nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť protokolu v časti opatrenia, kde mal v bode B1 odstrániť zistené nedostatky v lehote 3 dní po prevzatí protokolu, avšak protokol obsahuje dve časti B, ktoré obsahujú zistené nedostatky a obidva body B obsahujú číslo 1. Namietal tiež nesprávny postup správneho orgánu prvého stupňa, ktorý spočíval v tom, že predčasne rozhodol a prejudikoval výšku pokuty ešte pred tým ako začal voči žalobcovi správne konanie, teda ešte pred tým ako bol žalobca obvinený. Žalovaný sa touto námietkou vôbec nezaoberal.

23. Žalobca ďalej poukázal na to, že inšpektor práce nemá zákonné oprávnenie alebo povinnosť vypracovať rozhodnutie o uložení pokuty. Rovnaký zamestnanec inšpektorátu práce vykonal inšpekciu práce a tiež vyhotovil rozhodnutie o pokute. Z uvedeného dôvodu namietal zaujatosť zamestnanca žalovaného G. K.. Namietal tiež nedodržanie zásady spravodlivého a riadneho procesu v správnom konaní. Podľa názoru žalobcu sa žalovaný s týmito námietkami vo svojom rozhodnutí vôbec nevypracoval.

24. Žalobca v rámci správnej žaloby namietal skutočnosť, že žalovaný napriek žiadosti žalobcu o nariadenie ústneho pojednávania tejto žiadosti nevyhovel a ústne pojednávanie nenariadil. Z vyjadrenia k oznámeniu o začatí správneho konania považoval žalobca za zrejmé, že práve povaha danej veci si priam vyžadovala nariadenie ústneho pojednávania a dokazovanie veci v správnom konaní, nakoľko žalobca nesúhlasil so zápisnicami o podaní informácie, najmä s ich obsahmi a spôsobom, ako boli zabezpečované, že výpovede menovaných osôb na videozázname absolútne nesúhlasia s tým, čo je uvedené v zápisniciach o podaní informácie, že menované osoby neboli poučené o svojich právach a že tak isto žalobca nemohol klásť týmto svedkom otázky. Žalobca navrhoval vykonanie dôkazov a namietal dôveryhodnosť týchto dôkazov zabezpečených inšpektorátom.

25. Žalobca mal za to, že v tomto prípade išlo o výsluch svedkov, aj keď len pred obvinením žalobcu, avšak ak takýto výsluch inšpektorát aj žalovaný použil ako dôkaz na rozhodnutie, ktorým sa trestá žalobca a žalobca nemal možnosť takisto vypočuť týchto svedkov, a žalobca sa vôbec nedozvedel, akým spôsobom inšpektor práce zaobchádzal s osobami, ktoré svedčili proti žalobcovi, tak bolo hrubo porušené právo žalobcu klásť svedkom otázky, ako aj zásada rovnosti zbraní. Podstatné je, že tieto vyjadrenia použil na trestanie účastníka konania, a bez ďalšieho je takéto konanie podľa žalobcu

nezákonné (viď napr. rozsudok NS SR sp. zn.: 10Sžd/19/2011 zo dňa 25.01.2012, 5. strana, 4. a 5. odsek, napr. rozsudok KS v Prešove sp. zn.: 5S/38/2016 zo dňa 21.07.2017).

26. Žalobca je zároveň presvedčený, že žalovaný konal svojvoľne, nedostatočne a neobjektívne, keď v konaní nezabezpečil dôkaz preukazujúci znaky závislej práce, aby tak potom mohol konštatovať vo výroku rozhodnutia. Žalobca je toho názoru, že žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal znak závislej práce, ktorú mali vykonávať osoby uvedené v protokole. Žalobca rovnako považuje za závažné porušenie práv žalobcu na obhajobu, ak žalovaný riadne nepreskúmal a neodôvodnil, z akých dôvodov nepotreboval preskúmať žalobnú námietku o nezákonnosti spísaných zápisníc. Záverom žalobca poukázal na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia a výrok rozhodnutia žalovaného, a tým celkovú nezákonnosť rozhodnutia žalovaného. Podľa názoru žalobcu bol skutkový stav zistený nedostatočne, čo spôsobuje nezákonnosť rozhodnutia.

27. Žalobca sa na základe uvedeného domáha, aby správny súd po posúdení veci zrušil napadnuté rozhodnutie v spojení s príslušným prvostupňovým rozhodnutím a vec vrátil správnejmu orgánu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie žalovaného

28. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že správny orgán mal bez pochybností preukázané, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu ustanovení zákona o nelegálnej práci, časový úsek práce zamestnancov žalobcu je uvedený v protokole, ktorý vyplýva z času vykonania kontroly a výpovede zamestnancov. Žalovaný uviedol, že inšpektor práce, ktorý vykonal kontrolu je v zmysle zákona oprávnený podať návrh na začatie konania o uložení pokuty. V tomto prípade inšpektor práce takýto návrh podal spolu s navrhovanou sumou pokuty, čo podľa názoru žalovaného nie je prejednaním výšky pokuty. V prípade zaujatosti zamestnanca inšpektorátu práce žalovaný uviedol, že na inšpekciu práce sa nevzťahujú ustanovenia Správneho poriadku. Žalovaný ďalej uviedol, že v odôvodnení rozhodnutia sú jednoznačne preukázané znaky závislej práce, čo vyplýva z videozáznamu a zápisníc o podaní informácie. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že v zmysle zákona správny orgán nie je obligatórne povinný nariadiť ústne pojednávanie na prejednanie veci. Záverom žalovaný uviedol, že v správnom konaní bolo porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania objektívne preukázané a žalovaný postupoval v priebehu správneho konania v súlade s platnými právnymi predpismi.

IV.

Replika žalobcu

29. Žalobca v replike zo dňa 21.07.2020 uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi rozhodnutia žalovaného a jeho argumentačnými bodmi uvedenými v jeho vyjadrení k správnej žalobe. Preto žalobca žiadal správny súd, aby vo veci nariadil pojednávanie na vykonanie dokazovania, ktoré žalovaný vôbec nevykonal.

V.

Duplika žalovaného

30. Žalovaný v duplike zo dňa 23.07.2020 reagoval, že žalobca vo svojich vyjadreniach uvádza opakovane tie isté námietky, ktoré už uviedol aj v žalobnom návrhu. Žalovaný zotrval na svojich doterajších vyjadreniach a záverom žiadal správny súd, aby žalobu ako nedôvodnú zamietol.

VI.

Relevantná právna úprava

31. Podľa § 6 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej

správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

32. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

33. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

34. Podľa § 180 ods. 1 SSP žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis nepripúšťa riadny opravný prostriedok žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

35. Podľa § 194 ods. 1, 2 SSP správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie. Ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie vo veciach správneho trestania ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

36. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. (ďalej len „Zákonník práce“) závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom.

37. Podľa § 1 ods. 3 Zákonníka práce závislá práca môže byť vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Zavislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov.

38. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. nelegálna práca je závislá práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom a nemá s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

39. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

40. Podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z.z. nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a neprihlásila ju do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

41. Podľa § 2a ods. 1 zákona č. 82/2005 Z.z. nelegálna práca nie je práca, ktorú pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom, alebo pre právnickú osobu, ktorá je spoločnosťou s ručením obmedzeným a ktorá má najviac dvoch spoločníkov, ktorí sú príbuznými v priamom rade, súrodencami alebo manželmi, vykonáva príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel tejto fyzickej osoby alebo niektorého z týchto spoločníkov, ak tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

42. Podľa § 2a ods. 2 zákona č. 82/2005 Z.z. nelegálne zamestnávanie nie je, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom, alebo pre právnickú osobu, ktorá je spoločnosťou s ručením obmedzeným a ktorá má najviac dvoch spoločníkov, ktorí sú príbuznými v priamom rade, súrodencami alebo manželmi, vykonáva

prácu príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel tejto fyzickej osoby alebo niektorého z týchto spoločníkov, ak tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

43. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z.z. právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

44. Podľa § 2 ods. 1 písm. a), bod 4 zákona č. 125/2006 Z.z. inšpekcia práce je o.i. dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

45. Podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 125/2006 Z.z. inšpektor práce je pri výkone inšpekcie práce oprávnený požadovať od zamestnávateľa, fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, zamestnanca, zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, príslušného odborového orgánu a zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka v prítomnosti svedka alebo bez neho informácie a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uplatňovania predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv.

46. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 125/2006 Z.z. protokol obsahuje označenie príslušného inšpektorátu práce, meno a priezvisko inšpektora práce, ktorý vykonal inšpekciu práce, označenie kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, miesto a čas vykonania inšpekcie práce, predmet inšpekcie práce, zistené porušenia predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv, podpis a vyjadrenie zamestnávateľa alebo ním povereného zamestnanca, alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, k zisteným porušeniam predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a k ďalším skutočnostiam uvedeným v protokole, stanovisko inšpektora práce k tomuto vyjadreniu, dátum vypracovania a dátum prerokovania protokolu, podpis inšpektora práce a odtlačok pečiatky. Protokol obsahuje aj vyjadrenie právnickej osoby alebo fyzickej osoby ku skutočnostiam uvedeným v protokole, ktoré sa jej týkajú, ak ide o vyšetrovanie udalosti uvedenej v § 7 ods. 3 písm. b). Ak bolo zistené porušenie zákazu nelegálnej práce alebo nelegálneho zamestnávania, protokol obsahuje aj čas, keď bolo porušenie zákazu nelegálnej práce alebo nelegálneho zamestnávania zistené, a ak boli preukázané, aj dohodnutú mzdu a dobu trvania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

47. Podľa § 14 ods. 3 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. inšpektor práce po posúdení písomného vyjadrenia kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, doručeného v lehote určenej inšpektorom práce, vyhotoví dodatok k protokolu, v ktorom uvedie toto vyjadrenie a svoje stanovisko k nemu; dodatok k protokolu je súčasťou protokolu.

48. Podľa § 14 ods. 5 veta prvá zákona č. 125/2006 Z.z. jedno vyhotovenie protokolu inšpektorát práce doručí kontrolovanému zamestnávateľovi alebo kontrolovanej fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom.

49. Podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 Eur do 200 000 Eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 Eur.

50. Podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
- d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

51. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o Správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) konanie je začaté dňom, keď podanie účastníka konania došlo správneho orgánu príslušnému vo veci rozhodnúť. Pokiaľ sa konanie začína na podnet správneho orgánu, je konanie začaté dňom, keď tento orgán urobil voči účastníkovi konania prvý úkon.

52. Podľa § 21 ods. 1 Správneho poriadku správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispieje k jej objasneniu, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon. Ak sa má pri ústnom pojednávaní uskutočniť ohliadka, uskutočňuje sa ústne pojednávanie spravidla na mieste ohliadky.

53. Podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

VII.

Konanie pred správnym súdom

54. S účinnosťou ku dňu 1. júna 2023 začal svoju činnosť Správny súd v Košiciach. V súlade s § 3 ods. 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z.z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Košiciach a z Krajského súdu v Prešove na Správny súd v Košiciach vo všetkých veciach, v ktorý je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov. V predmetnej veci je preto na konanie od 01.06.2023 príslušný Správny súd v Košiciach.

55. Správny súd ako súd vecne a miestne príslušný (§ 10 v spojení s § 13 ods. 1 SSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného ako i správneho orgánu prvého stupňa, tiež konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (§ 134 ods. 1 SSP) a dospel k záveru, že správna žaloba žalobcu je dôvodná, a preto podľa § 191 ods. 1 písm. e) a g), ods. 3 písm. a) SSP zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a v zmysle ustanovenia § 191 ods. 4 SSP súčasne vyslovil, že vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie.

56. Správny súd vo veci rozhodol na pojednávaní konanom dňa 22.05.2025, ktorého sa zúčastnil len právny zástupca žalobcu, žalovaný sa z účasti na pojednávaní ospravedlnil a súhlasil s konaním a rozhodnutím na pojednávaní v jeho neprítomnosti. Na pojednávaní právny zástupca žalobcu odkázal na právnu argumentáciu vyplývajúcu z predošlých písomných prednesov.

VIII.

Právny názor správneho súdu

57. Predmetom preskúmania správneho súdu v tomto konaní je rozhodnutie žalovaného č. rozhodnutím, pod č. PO/BEZ/2020/2438 O-19/2020 zo dňa 24.01.2020, ktorým bolo odvolanie žalobcu zamietnuté podľa § 59 ods. 2 zákona o správnom konaní a bolo potvrdené rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, ktorým tento správny orgán žalobcovi uložil pokutu vo výške 5.000,- Eur, s odkazom na § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z., za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

58. Žalobca sa podanou správnu žalobou domáhal toho, aby bolo preskúmané rozhodnutie ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zrušené a vrátené žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie. V žalobe žalobca namieta nesprávne právne posúdenie veci (§ 191 ods. 1 písm. c) SSP), nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov (§ 191 ods. 1 písm. d) SSP), že zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy je nedostačujúce na riadne posúdenie veci (§ 191 ods. 1 písm. e) SSP) a že postupom žalovaného došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci (žalobný dôvod podľa § 191 ods. 1 písm. g) SSP).

59. Súd sa najprv zaoberal tými námietkami žalobcu, v prípade ktorých preukázania by bolo žalobou napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné. Pre efektívny súdny prieskum je totiž nutné preverovanie zákonnosti začať od nepreskúmateľnosti (ktorá je zrušujúcim dôvodom napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP), keďže táto je základnou prekážkou každého súdneho prieskumu (obdobne napr. rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžf/68/2016 z 27. júna 2017). Správny súdny poriadok v ustanovení § 191 ods. 1 písm. d) upravuje ako jeden z dôvodov zrušenia v správnom súdnom konaní preskúmaného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy jeho nepreskúmateľnosť, a tú následne rozlišuje na nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. O nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov ide, okrem iného, aj vtedy, ak sa správny orgán riadne nevysporiada so všetkými námietkami účastníkov konania, prípadne svoje rozhodnutie neodôvodní. Z odôvodnenia rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa správny orgán posudzovanou vecou náležite zaoberal, neopomenul žiadne účastníckove námietky, na tieto prihliadol a vysporiadal sa s nimi. Argumenty a závery správneho orgánu nesmú vzbudiť pochybnosti o jeho nezávislosti a odbornosti. Z odôvodnenia musí rovnako plynúť vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Rozhodnutie, ktorého odôvodnenie nespĺňa tieto náležitosti je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože nedáva dostatočné záruky, že nebolo vydané v dôsledku svojvôle. O nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť ide vtedy, ak je rozhodnutie nejasné alebo protirečivé.

60. Žalobca v žalobe namietal, že preskúmané rozhodnutie žalovaného, ako aj správneho orgánu prvého stupňa je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Vo vzťahu k samotnému rozhodnutiu, jeho náležitostiam, a obsahu žalobca namietal obsah výroku rozhodnutia a rozsah, zrozumiteľnosť a preskúmateľnosť jeho odôvodnenia. K tejto námietke správny súd uvádza, preskúmajúc obsah rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, že jeho výrok obsahuje všetky nevyhnutné informácie, aby bol výrok určitý, skutok tam opísaný nezameniteľný s iným skutkom, s odkazom na konkrétne zákonné ustanovenia, ktoré mali byť kontrolovaným subjektom, žalobcom porušené. To isté platí o vymedzení, definovaní skutku v protokole. Súd sa stotožňuje s vysvetlením a argumentáciou žalovaného, že odkaz na Zákoník práce je dostatočne určitý práve na zmluvnú voľnosť vo vzťahu zamestnávateľa a zamestnanca, keďže Zákoník práce umožňuje upraviť vzájomné pracovnoprávne vzťahy viacerými možnosťami, pracovnou zmluvou resp. Dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Odkaz na nedodržanie ustanovení Zákoníka práce vcelku je dostatočne jednoznačným určením. Taktiež určenie času, kedy malo dôjsť k spáchaniu správneho deliktu (o 12.05 hod.) je dostatočne určitý, t.j. ide o čas, kedy bolo kontrolórmí zistené porušenie právnych predpisov, pričom takto určený delikt nemožno zameniť s iným skutkom a možno preto vysloviť, že toto určenie je dostatočne konkretizované. V tejto súvislosti je nevyhnutné poukázať na § 14 ods. 1 zákona č. 125/2006 Z.z. posledná veta, v zmysle ktorého protokol obsahuje čas, keď bolo porušenie zákazu nelegálnej práce alebo nelegálneho zamestnania zistené, čo v tomto prípade protokol obsahuje (29.07.2019 o 12.05 hod.), a tiež aj dobu trvania nelegálneho zamestnávania, ak bola zistená. Uvedenie doby nelegálneho zamestnávania sa teda uvádza, len ak bola táto doba preukázaná, nejedná sa o obligatórnu náležitosť protokolu, a takisto ani o obligatórnu náležitosť skutkového vymedzenia v samotnom výroku o správnom delikte, pričom absencia tohto vymedzenia nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia. Súd v tejto súvislosti len na margo poukazuje na analógiu s trestným procesom, kde ak orgán činný v trestnom konaní vie preukázať určitú rozhodnú dobu pre účely formulácie trestného skutku, táto doba sa uvedie. Pokiaľ nevedia preukázať rozhodnú dobu, uvádzajú štandardne v skutkovej vete, napr. časovú formuláciu „najneskôr od ...“. Táto žalobná námietka vo vzťahu k nedostatočnému obsahu výroku rozhodnutia podľa správneho súdu nie je dôvodná a možno ju posúdiť ako čisto formalistickú.

61. Zároveň správny súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia posúdil ako primerané, ako vo vzťahu ku rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa, tak aj vo vzťahu k preskúmanému rozhodnutiu žalovaného. Skutok je jednoznačne identifikovaný, rozhodnutie obsahuje právne predpisy, o ktoré sa správny orgán pri rozhodovaní opieral, sú v nich odcitované obe zápisnice o podaní informácie (zamestnávateľom, a tiež aj dotknutej fyzickej osoby prítomnej na pracovisku), ktoré tvorili hlavný dôkazný prostriedok, ktorý jednoznačne identifikuje skutkové okolnosti porušenia právnych predpisov. Z obsahu odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia je zrejmé, ktoré konkrétne skutočnosti a skutkové okolnosti boli podkladom pre vydanie rozhodnutia, akými úvahami bol správny orgán vedený pri hodnotení získaných dôkazov a ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval. Taktiež je primerané odôvodnenie uloženia pokuty a jej výšky, a to s odkazom

na príslušné zákonné ustanovenia, a tiež s uvedením správnej úvahy vo vzťahu k výške, posudzujúc individuálne okolnosti v zmysle § 19 zákona č. 125/2006 Z.z., zdôrazniac tiež skutočnosť, že správny orgán má obligatórne určenú povinnosť uložiť pokutu v prípade zistenia porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania, pričom tiež bolo zdôraznené, že pokuta bola uložená v minimálnej výške zákonom určeného rozsahu, v sume 5.000,- Eur. Z rozhodnutia napadnutého žalobou je zrejmé, že žalovaný sa vysporiadal s odvolacími námietkami. Správny súd preto konštatuje, že rozhodnutia, ako vo výrokovvej časti, tak aj čo do ich odôvodnenia boli vydané v súlade so zákonom.

62. Žalobca však v preskúmvanej veci v správnej žalobe namietal okrem iného aj to, že žalobca napriek žiadosti žalobcu o nariadenie ústneho pojednávania tejto žiadosti nevyhovel a ústne pojednávanie nenariadil. Uvedeným konaním podľa žalobcu žalovaný, ako aj správny orgán prvého stupňa porušili právo žalobcu vypočúvať svedkov a porušili tiež aj zásadu rovnosti zbraní.

63. Správny súd v tejto súvislosti uvádza, že správne konanie je spravidla ovládané zásadou písomnosti a neverejnosti. Ústne konanie sa preto vo všeobecnosti, na rozdiel od súdneho konania, nevyžaduje. Napriek tomu procesný inštitút ústneho pojednávania je nevyhnutný aj v správnom konaní. Správny poriadok rozlišuje obligatórne ústne pojednávanie, ktoré správny orgán nariaďuje vtedy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy, a fakultatívne ústne pojednávanie, ktoré správny orgán nariaďuje iba vtedy, ak to vyžaduje povaha veci. V oboch prípadoch je pre ústne pojednávanie charakteristické, že v ňom vystupuje viac účastníkov, často s protichodnými záujmami. Cieľom ústneho pojednávania je predovšetkým zistiť skutočný stav veci, a pokiaľ možno odstrániť rozpory medzi účastníkmi. Na ústnom konaní možno vykonať aj niektoré dôkazy. Účastníkom konania sa vždy musí dať možnosť vyjadriť sa k svedeckým výpovediam, prípadne k ďalším skutočnostiam, a uplatniť svoje návrhy alebo námietky.

64. Základnou zásadou správneho konania je zásada materiálnej pravdy, na základe ktorej rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci. Táto zásada je zakotvená nielen v § 3 ods. 4 Správneho poriadku, ale je premietnutá aj v jeho ďalších ustanoveniach (§ 32 ods. 1, § 46, § 47 ods. 3). Z obsahu predmetnej zásady vyplýva, že správny orgán je povinný vykonávať dokazovanie tak, aby boli náležite objasnené všetky rozhodujúce okolnosti dôležité pre posúdenie veci (úplnosť zistenia). Správny orgán musí zabezpečiť, aby skutkové zistenia, ktoré vyplývajú z vykonaného dokazovania čo najviac zodpovedali skutočnosti (presnosť zistenia). Prijatie právneho záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom preto musí vychádzať zo skutkových zistení, ktoré spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti preukazujú, že konkrétne fyzické osoby vykonávali závislú prácu.

65. Žalobca už vo vyjadrení k začatiu správneho konania zo dňa 24.09.2019, ktoré bolo jeho prvým písomným vyjadrením po začatí správneho konania vo veci uloženia pokuty, na ktoré bol správnym orgánom prvého stupňa vyzvaný, výslovne požiadal o vykonanie dokazovania správneho deliktu na ústnom pojednávaní, nakoľko mal za to, že nepostačuje tvrdenie inšpektora práce bez presného opisu nedostatku, akým spôsobom bol delikt zistený, a to s poukazom na svoje tvrdenia, ktoré sú uložené na nosiči informácii (CD priložené k administratívne spisu žalovaného), pritom poukazoval na nedostatočne zistený skutkový stav a namietal nezabezpečenie materiálnych dôkazov k tvrdeniam správneho orgánu uvedeným v protokole. Správny orgán prvého stupňa vo svojom rozhodnutí len konštatoval, že k nariadeniu ústneho pojednávania nevidí dôvod a uvedené doplnil tým, že ak boli zabezpečené zápisnice priamo pri výkone inšpekcie práce, nie je potrebný opätovný výsluch svedkov na ústnom pojednávaní. Uvedené konštatovanie doplnil aj žalovaný v preskúmvanom rozhodnutí, že nariadenie ústneho pojednávania v zmysle § 21 ods. 1 veta prvá Správneho poriadku nie je obligatórne, obligatórnym je len za predpokladu, ak to ustanovujú osobitné právne predpisy, a ak to prispeje k objasneniu veci, avšak takáto právna situácia v prejednávanej veci podľa žalovaného nenastala.

66. Správny súd považuje za potrebné zvýrazniť, že dôvodom, pre ktorý žalobca žiadal nariadenie ústneho pojednávania pred správnym orgánom prvého stupňa bola, okrem iného, aj skutočnosť, že poukazoval na existujúce zjavné rozpory medzi zápisnicami o podaní informácie a samotným záznamom (zачyteným na nosiči dát), na ktorom boli výpovede osôb A. E. a F. G., pričom zároveň rozporoval tvrdenie správneho orgánu o vykonávaní závislej práce týmito osobami pre žalobcu ako zamestnávateľa.

67. Správny súd upriamuje pozornosť na to, že vykladať dikciu zákonného pojmu „nelegálne zamestnávanie“ je potrebné v zmysle jej kvalitatívneho obsahu, a za tým účelom malo byť dokazovanie

vykonané tak, aby spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti uvedená zákonná podmienka bola preukázaná ako zákonný predpoklad pre prijatie záveru, že žalobca nelegálne zamestnával osoby A. E. a F. G.. Predmetné závery boli opakovane judikované vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky či iných súdov Slovenskej republiky (napr. NS SR 6Sžo/4/2016 zo dňa 16.08.2017, 6Sžo/28/2016 zo dňa 24.01.2017).

68. Správny súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR, sp. zn. 2Stk/5/2023 zo dňa 29.01.2024, na jeho bod 32: „Kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že zápisnica o podaní informácie fyzickej osoby, ktorá sa nachádzala v inkriminovaný čas (čas kontroly) na pracovisku kontrolovanej osoby) nie je súvislou výpoveďou (výsluchom) svedka o skutočnostiach týkajúcich sa pre záver správneho orgánu o porušení povinností zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Samotná zápisnica, do ktorej boli doplnené rukou uvedené vyjadrenia osoby prítomnej na pracovisku sťažovateľa, môže tvoriť podklad pre začatie správneho konania. Avšak bez toho, aby tieto zistené skutočnosti boli následne verifikované výsluchom takejto osoby (§ 35 Správneho poriadku), prostredníctvom ústneho pojednávania (§ 21 Správneho poriadku) s poskytnutím možnosti sťažovateľovi ako účastníkovi konania klásť svedkovi otázky a vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom a podkladu rozhodnutia (§ 33 Správneho poriadku), predmetná zápisnica pri svojej osamotej existencii ako dôkazného prostriedku nie je spôsobilým podkladom na prijatie jednoznačného záveru o spáchaní správneho deliktu zo strany sťažovateľa. Rovnaký právny názor vyjadril Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v obdobnej veci aj v rozsudku sp. zn. 10Asan/11/2020 zo dňa 24. februára 2022.“

69. Správny súd v predmetnej veci poukazuje aj na čl. 6 ods. 1 prvá časť Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. V zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR sa trestnoprávne princípy analogicky aplikujú i v správnom trestaní, trestanie za správne delikty podlieha obdobnému režimu ako trestný postih za trestné činy. Z tohto hľadiska treba vykladať aj všetky záruky, ktoré sa poskytujú obvinenému. Tým, že správne orgány nenariadili ústne pojednávanie v predmetnej veci, odňali žalobcovi právo na spravodlivý proces pred orgánom verejnej správy v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Správny súd zdôrazňuje, že účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní je ochrana pracovného trhu pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním v materiálnom zmysle, a preto i prístup k zákonu musí byť materiálny a nie formálny.

70. V konaniach zisťovania správneho deliktu, rozhodovania o vine páchatel'a za spáchanie deliktu a ukladaní sankcie zaň na základe analógie legis teda treba postupovať v súlade so zásadami trestnoprávnej zodpovednosti. Keďže zákon č. 125/2006 Z.z., ako aj Správny poriadok neustanovujú špeciálnu právnu úpravu postupu správneho orgánu na konanie a rozhodovanie o administratívnom delikte, bolo povinnosťou správneho orgánu v konaní a zisťovaní porušenia právnej povinnosti a vydania rozhodnutia o uznaní žalobcu za vinného z porušenia právnej povinnosti a uloženia sankcie za administratívny delikt postupovať analogicky v zmysle trestnoprávnej úpravy tak, aby žalobcovi ako subjektu obvineného z administratívneho deliktu boli zabezpečené záruky, ktoré trestnoprávna úprava zaručuje obvinenému z trestného činu, a to predovšetkým právo na obhajobu svojich práv, spočívajúce v jeho práve vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam kladeným mu za vinu.

71. Pre verifikovanie správnosti záveru o spáchaní správneho deliktu tak, ako to uviedol NSS SR v bode 32 odôvodnenia svojho rozhodnutia sp. zn.: 2Stk/5/2023 zo dňa 29.01.2024 je potrebné verifikovať skutočnosti zistené pri podaní informácie výsluchom osoby, ktorá podala takúto informáciu s poskytnutím možnosti žalobcovi vyjadriť sa k tomu, a taktiež aj dať možnosť klásť otázky a vyjadriť sa k výpovedi. Z uvedeného vyplýva, že na zistenie skutkového stavu je potrebné použiť všetky dôkazné prostriedky s ktorými počítá Správny poriadok, a teda aj možnosť vypočutia svedkov, ktorých navrhol žalobca vypočuť v administratívnom konaní.

72. Správny súd dospel s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti k záveru, že správna žaloba je dôvodná, keďže zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, a došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej.

73. Z vyššie uvedených dôvodov správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. e) a g) SSP.

74. Vzhľadom na to, že rovnakými právnymi nedostatkami trpí aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, správny súd zrušil taktiež aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa z rovnakých dôvodov a vec bola vrátená žalovanému podľa § 191 ods. 3 písm. a), ods. 4 SSP.

75. Podľa § 191 ods. 6 veta prvá SSP právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný.

76. V ďalšom priebehu správneho konania po zrušení a vrátení veci bude úlohou správneho orgánu doplniť dokazovanie v naznačenom smere, ustáliť a vyhodnotiť skutkový stav a tento opätovne náležite právne posúdiť pri rešpektovaní právneho názoru správneho súdu obsiahnutého v tomto rozsudku.

77. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 Správneho súdneho poriadku tak, že priznal ich úplnú náhradu žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, voči žalovanému. O výške priznaných trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 175 ods. 2 SSP).

78. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Správneho súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote 30 dní od jeho doručenia na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak:

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že:

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti. Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.